

‘Soms is ‘je recht halen’ te kostbaar’

Per jaar komen er in Nederland zo’n tien tot vijftien kwekers-rechtzaken voor de rechter. Dat betekent niet dat er zo weinig speelt op het gebied van kwekersrecht. Het duidt er vooral op dat de meeste zaken niet voor de rechter komen, omdat er in het voortraject geschikt wordt. Hoe gaat dat dan en wat komt daar allemaal bij kijken? Tjeerd Overdijk van Vondst Advocaten gunt ons een kijkje in de keuken van de kwekersrechtpraktijk.

Tekst en fotografie: Monique Ooms

Tjeerd Overdijk van Vondst Advocaten is gespecialiseerd in de bescherming van intellectueel eigendom. Per jaar behandelt hij zo’n vijf van de vijftien zaken die voor de rechter komen, in totaal komen er per jaar zo’n twintig tot dertig kwekersrechtzaken op zijn bureau. Overdijk: “De sector is in economische zin belangrijk voor Nederland, maar kent een relatief klein aantal spelers. Als partijen elkaar goed kennen, staan ze meestal niet te trappelen om te gaan procederen. Tegelijkertijd wordt de wereld steeds groter, waardoor partijen anoniemer worden. Dan zijn er minder belemmeringen om een proces aan te spannen.” Geschillen kunnen om allerlei redenen ontstaan. “Bedrijven kunnen een zaak aanspannen omdat

hun verzoek om verlening van kwekersrecht is afgewezen of als volgens een partij voor een ras ten onrechte kwekersrecht is verleend. Bijvoorbeeld omdat dat ras al door die partij in de markt is gezet.” Overdijk kent genoeg voorbeelden uit zijn praktijk. “Partij a meldt een soort aan voor kwekersrecht en partij b zegt dat het gaat om een mutant van een ras waar hij kwekersrecht op heeft. Dat gebeurt regelmatig. Als partij b onze cliënt is, schrijven wij partij a aan, met het verzoek op te geven wat er al van dat soort verkocht is, zodat er kan worden afgerekend. Zo probeer je een oplossing te vinden en te voorkomen dat het een rechtszaak wordt. Als het verstandige mensen zijn, gaan ze daarin mee. Een rechtszaak betekent namelijk vaak hoge kosten. Afhankelijk van hoe groot de belangen zijn, is het niet altijd gunstig om een geschil uit te procederen.”

ILLEGAAL VERMEERDERD

In het voorportaal van de rechtbank spelen allerlei zaken, vertelt Overdijk. “Zo kan een bedrijf een ras op de markt brengen dat erg op een ander ras lijkt, slechter presteert, maar wel veel goedkoper is. Dat kan een groot deel van de markt afsnoepen en veel geld kosten. De eigenaar van het oorspronkelijke ras kan daarop besluiten de zaak aanhangig te maken.” Wat ook regelmatig voorkomt, is illegale vermeerdering in het buitenland waarna de oogst in of via Nederland wordt verkocht. “Als we weten waar de oogst vandaan komt, kunnen we de douane inschakelen die onder de werking van de Anti-Piraterijverordening kan optreden zodra de partij ons land inkomt. Vervolgens kunnen wij een ‘procedure tot vereenvoudigde vernietiging van het mate-

riaal’ opstarten, zodat de ‘piraat’ geen opbrengst kan incasseren van de illegaal vermeerderde partij. Dan zoeken we uit waar de partij vandaan komt en sturen we de vermeerdereaar een sommatiebrief. Daarin geven we aan dat hij moet stoppen met illegaal produceren. We eisen een vergoeding en vragen hem een onthoudingsverklaring te tekenen. Vaak genoeg gaan aangesproken partijen daar op in, omdat ze daarmee een dure procedure kunnen voorkomen.”

SCHADECLAIM

Het advocatenkantoor komt ook geregeld in actie tegen licentienemers die meer produceren dan zij opgeven. “Daar sturen we controleurs op af. Een goede licentieovereenkomst voorziet in een controle-recht. Dan is het simpelweg een kwestie van tellen. Als blijkt dat er minder is opgegeven dan er is geproduceerd, kan de licentieovereenkomst worden ontbonden en volgt er een schadeclaim.”

Het gebeurt ook geregeld dat, met name buitenlandse, licentienemers verzuimen royalties af te dragen. “Zodra een partij Nederland inkomt, kunnen we beslag leggen. Dat kan vervelend uitpakken als je een contract hebt om te leveren aan een groot aantal filialen van Aldi of Lidl. Op zo’n moment zijn inbreukmakers vaak wel bereid om tot een oplossing te komen.”

Het opsporen van illegale praktijken is niet zo heel lastig, ervaart Overdijk. “Je ziet bijvoorbeeld opeens partijen op de veiling verschijnen die niet van gelicenceerde kwekers komen, dat is een duidelijk signaal. Of partijen duiken elders in het handelskanaal op. Deze wereld is relatief klein, dus je loopt op enig moment toch tegen de lamp.” Dikwijls schieten inbreukmakers eerst in de ontkennende modus, maar: “Wij laten altijd zorgvuldig onderzoek doen, doen zo nodig opplantingen in het buitenland of laten DNA-onderzoek doen op materiaal, dus we weten waarover we praten.”

Het komt ook voor dat bedrijven de uitspraak van de rechtbank negeren en de eis niet nakomen. “Dan kunnen we beslag leggen op zijn eigendommen. We kunnen er zelfs voor kiezen om beslag te laten leggen op bollen en/of bloemen en deze openbaar laten verkopen. De inkomsten zijn dan voor de eiser. Door beslag te leggen, voorkomen we ook dat de inbreukmaker zelf het materiaal verkoopt, waardoor de eiser met lege handen staat.”

Het wordt pas echt lastig op het moment dat er niks te halen valt bij de dader. “Dat is het bekende verhaal van de kale kip. Het gebeurt ook wel eens dat een bedrijf failliet gaat tijdens het proces. Dan kun je achteraan sluiten in de rij met schuldeisers. Dat proberen we altijd te voorkomen door te kijken of we op een of andere manier zekerheid kunnen krijgen voor het verhaal van een vordering.”

“Als je nergens kwekersrecht aanvraagt, zoals kwekerij Davelaar uit BloembollenVisie 366, loop je een groot risico om van een koude kermis thuis te komen. Anderen kunnen dan immers jouw ras vermeerderen zonder dat je daar ook maar iets tegen kunt ondernemen. Met kwekersrecht kun je een

Tjeerd Overdijk: ‘Ik raad altijd aan om tot een minnelijke regeling te komen’

heel eind komen als je illegale vermeerdering wilt voorkomen of materiaal dat daarvan afkomstig is uit de markt wilt halen. Dat geldt ook als dat slechts in een bepaald deel van de wereld is, zoals de EU. Het is voor een houder van EU-kwekersrecht onder bepaalde voorwaarden zelfs mogelijk om zich te verzetten tegen de import van materiaal dat een illegale oorsprong heeft buiten de EU, bijvoorbeeld China.”

DE PRAKTIJK

Overdijk heeft al van alles meegemaakt in zijn praktijk. Zoals recent nog een tegenpartij die, nadat er beslag was gelegd op een partij mutanten van een ras, de bollen heeft vernietigd. “Daarvoor gaan we namens de eiser een schadevergoeding eisen, die zaak komt nog voor de rechter.”

Of een teler die na zijn faillissement de amaryllissen die hij nog in zijn bezit had niet terug leverde aan de licentiehouder, maar verkocht aan een andere kweker. “Een poging om tot een deal met die andere kweker te komen, leidde tot niets. Hij beweerde dat hij de bollen had vernietigd, maar uit getuigenverhoren bij de rechter bleek dat ze toch gewoon waren verkocht.”

Ook de zaak van de exact gelijkende fresia’s is hem bijgebleven. “Er moest DNA-onderzoek aan te pas komen om bewijs te verzamelen. Beide partijen kwamen tot een deal. De tegenpartij mocht doorgaan met het kweken van het ras, maar de rechten overdragen aan onze klant. Voor de winstverdeling spraken ze een regeling af.”

Het komt ook voor dat er geen kwade opzet in het spel blijkt te zijn. “Dat heb ik eens meegemaakt in een zaak over geraniums waarbij een soort per ongeluk was verwisseld en verkeerd gelabeld. Daar waren we snel uit.”

MINNELIJKE REGELING

Overdijk zal zijn klanten altijd aanraden om, als dat mogelijk is, een rechtszaak te voorkomen. “Procedures kunnen lang duren en kosten veel tijd. Die uren moeten allemaal betaald worden, dat kan in een paar jaar tijd oplopen tot tienduizenden of zelfs enkele honderdduizenden euro’s. “Voor een volledige kwekersrechtzaak bij de rechtbank ben je al snel 30.000 tot 40.000 euro kwijt. En de verliezer draait op voor de kosten, in kwekersrechtzaken ook voor een groot deel van de kosten van de winnende partij. Als ik geen winst kan garanderen, adviseer ik sowieso om te proberen tot een minnelijke regeling te komen.”

Eigenlijk heeft dat wat Overdijk betreft, in alle gevallen de voorkeur. “Dat is soms lastig voor partijen, want in principe willen we allemaal onze zaak winnen. Het is echter wel verstandig om voor ogen te houden wat de belangen zijn, wat er op het spel staat, en of kosten en baten wel in verhouding staan tot elkaar. Dus graaf jezelf niet te veel in, ga met elkaar in gesprek en probeer er samen uit te komen. Zo nodig schakelen we een mediator in. Een rechter zei eens: ‘Een goede schikking doet beide partijen pijn’. Je moet allebei iets kunnen toegeven. En hoe eerder je tot dat inzicht komt, hoe beter.”

.....
‘Deze wereld is relatief klein, dus je loopt op enig moment toch tegen de lamp’
.....

MERKENRECHT & ZO

In de bollensector is kwekersrecht niet meer weg te denken. Het streven naar het juridisch beschermen van producten is de laatste jaren alleen maar sterker geworden. In de serie Merkenrecht & zo komen de verschillende aspecten van juridische bescherming aan bod.